

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
माननीय न्यायाधीश श्री देबेन्द्र गोपाल श्रेष्ठ
आदेश

०६९-WO-१२८४

विषय :- उत्प्रेषणयुक्त परमादेश ।

डोटी जिल्ला , दिपायल सिलगडी नगरपालिका वडा नं. ३ घर भई हाल नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतको प्रबन्धक तह ८ को पदबाट प्रधान कार्यालय सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा कामकाज गर्ने गरी खटाइएको वर्ष ५४ को मोहन प्रकाश चन्द.....१

निवेदक

विरुद्ध

नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालय भद्रकाली प्लाजा काठमाण्डौ.....१
ऐ.को संचालक समिति ऐ.ऐ.....१
ऐ. को महाप्रबन्धक ऐ.ऐ.....१
ऐ.को आ.ले.प.तथा नि.विभागमा तह ७ को बरिष्ठ आ.ले.प.अधिकृतको पदबाट नेपाल खाद्य संस्थानको शाखा कार्यालय सुर्खेतको शाखा प्रमुखको पदमा सरुवा गरिएको भेषनाथ न्यौपाने.....१
नेपाल खाद्य संस्थान, शाखा कार्यालय सुर्खेत१

विपक्षी

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम यस अदालत समक्ष परेको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवम् ठहर यस प्रकार छः-

म निवेदक २०४३ सालमा संस्थानको सेवामा प्रवेश गरेको र मिति २०६७/१०/०३ को पत्रबाट हालको तह ८ को पदमा नियुक्ति गरी जिम्मेवारी दिइएकोले सोही बमोजिम कार्य गरी आएको छु । सेवाको क्रममा निवेदकलाई मिति २०६८/११/०४ को निर्णय बमोजिम नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतको तह ८ को शाखा प्रबन्धक पदमा खटाइएकोले सोही बमोजिम कार्य गरी आएको थिएँ । यसरी कार्य गरि आई रहेकै अवस्थामा निवेदकलाई सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा काम काज गर्ने गरी खटाई प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई म कार्यरत रहेको सुर्खेत शाखाको प्रमुख पदमा सरुवा गरिएको छु भनी प्रधान कार्यालयका कर्मचारीले भनेकोले के भएको रहेछ भनी बुझ्न जाँदा मिति २०७०/०२/१४ को पत्रबाट निवेदकलाई प्रत्यर्थी प्रधान कार्यालयमा कामकाज गर्न खटाई सोही मितिको पत्रबाट प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई निवेदक कार्यरत रहेको सुर्खेत शाखाको शाखा प्रमुखको पदमा सरुवा गरिएको भन्ने जानकारी हुन आयो । प्रत्यर्थीहरूको उपरोक्त पत्र र काम कारवाहीले मेरो नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा १२(३)(च), १३, १८, १९ तथा नेपाल खाद्य संस्थान (कार्यालय सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा) विनियमावली, २०६४ को विनियम ५०, ५९(क),(ख), ६३ समेतद्वारा प्रदत्त हक आघातित भएको हुँदा प्रत्यर्थीहरूको पत्र तथा काम कारवाहीहरू बदर गरी हकको संरक्षण तथा प्रचलन गरी पाउने प्रभावकारी बैकल्पिक कानूनी उपचारको मार्ग नरहेकोले सम्मानित अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्र प्रयोग गराई माग्न आएको छु ।

म अधिकृत तह ८ को कर्मचारी हुँ भने प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपाने तह ७ को अधिकृत कर्मचारी हो । विनियम ३५ मा अधिकृत स्तरका कर्मचारीको नियुक्ति समितिको स्वीकृति लिई महाप्रबन्धकले गर्नेछ भन्ने व्यवस्था रही अधिकृत स्तरका कर्मचारीहरूको हकमा अख्तियार प्राप्त अधिकारी समिति रहेको छ । अख्तियार प्राप्त

अधिकारी समिति रहेको भए पछि अख्तियार प्राप्त अधिकारी बाहेकले वा अख्तियार प्राप्त अधिकारी समितिको स्वीकृति नलिई मनोमानी रुपबाट काजमा खटाउने वा सरुवा गर्न पाउने भन्ने अवस्था रहेको छैन । यस्तो अवस्थामा अधिकारै नभएका प्रत्यर्थी महाप्रबन्धकले आफूले इच्छीत रुपबाट कामकाज गर्न खटाइएको तथा प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई सरुवा गरिएका पत्र र काम कारवाहीहरु अनधिकृत भएकोले अमान्य र शून्य छन् । विनियम ५९ मा सरुवा सम्बन्धी व्यवस्था रही ५९(क) मा तह आठदेखि एघारसम्मको कर्मचारीहरुलाई सरुवा गर्नु पूर्व समितिको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने भन्ने स्पष्ट र किटानी व्यवस्था रहेको छ । निवेदकलाई कामकाज गर्न खटाइएको भनिएको पत्र तथा प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई सरुवा गरिएको भनिएका पत्रहरुमा कामकाज गर्न खटाउँदा तथा सरुवा गरिएका पत्रहरुमा समितिको स्वीकृति लिएको भन्ने देखिँदैन । यसबाट प्रत्यर्थी महाप्रबन्धकले आफूखुशी कामकाज गर्न खटाएको तथा सरुवा गरेको भन्ने पुष्टी भएको छ । विनियमको किटानी र बाध्यात्मक रहेको व्यवस्था बमोजिम समितिको पूर्व स्वीकृति नलिई काम काज गर्न खटाइएको र सरुवा गरिएको भनिएका पत्रहरु विनियमको उक्त व्यवस्थाको विपरित रहेकोले बदरभागी छन् । विनियम ५९(ख) मा कर्मचारी सरुवा गर्दा सामान्यतया एक स्थानमा दुई वर्ष व्यतित भएका कर्मचारीलाई सरुवा गरिने र संस्थानको आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी भौगोलिक स्थितिको आधारमा दुर्गम तथा सुगम स्थानहरुमा सरुवा गर्नु पर्ने भन्ने व्यवस्था रहेको छ । निवेदकलाई मिति २०६८/११/१४ को पत्रबाट सुर्खेत शाखामा सरुवा गरिएको हो । विनियमको व्यवस्था बमोजिम निवेदकलाई उक्त मिति अगावै अन्यत्र सरुवा गर्न मिल्ने नै हुँदैन । उक्त मितिले विनियमले किटान गरेको अवधि २ वर्ष व्यतित हुनु अगावै गरिएको सरुवा विनियमको उक्त व्यवस्थाको विपरित रहेकोले बदरभागी छ । संस्थानको सबै काम कारवाही सञ्चालन, रेखदेख, नियन्त्रण र व्यवस्था समितिले गर्नु पर्ने भनी विनियम १०(१) ले कर्तव्य र अधिकार तोकेको छ । विनियम १०(३) मा विनियमावलीमा स्पष्ट नभएका विषयमा प्रचलित कानूनको अधिनमा रही समितिले

निर्णय गरे बमोजिम हुने भन्ने व्यवस्था रहेको छ । उक्त व्यवस्था समेतको अधिनमा प्रत्यर्थी समितिबाट ८ तह र सो तह भन्दा माथीका कर्मचारीहरूलाई १५ दिन भन्दा बढी काजमा खटाउनु परेमा सञ्चालक समितिका अध्यक्षको स्वीकृति लिनु पर्ने भनी निर्णय भएको छ । उक्त निर्णय प्रत्यर्थीहरूको लागि बाध्यात्मक र बन्धनकारी रहेको छ । १५ दिन भन्दा बढी काजमा खटाउन नै स्वीकृति लिनु पर्ने गरी निर्णय भएको अवस्थामा स्वीकृति नै नलिई गरिएको सरुवा र पत्रहरूले उक्त निर्णयको अवज्ञा गरेको छ । संस्थानका कर्मचारीलाई पत्र लेखी कामकाजमा खटाउन मिल्ने व्यवस्था विनियमावलीमा रहेको छैन । संस्थानका कर्मचारीहरूलाई काजमा खटाउने भन्ने व्यवस्था विनियम ६३ मा रहेको छ । उक्त विनियममा (१) देखि (४) सम्म विभिन्न व्यवस्थाहरू रहेका छन् । निवेदकलाई काम काज गर्नु भनी लेखिएको पत्र विनियमले उक्त कुनै पनि व्यवस्था अन्तर्गत नपर्ने भएकोले विनियम विपरित छ । कर्मचारीलाई सरुवा गर्दा पद र दरबन्दी रहेको कार्यालयमा सरुवा गरिनु पर्ने सरुवा सम्बन्धी मान्य अवधारणा हो । सुर्खेत शाखाको प्रमुखमा तह ८ को पद रहने व्यवस्था रहेको छ । प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपाने तह ८ को कर्मचारी नरही तह ७ को बरिष्ठ अधिकृत रहनु भएको छ । निवेदकलाई सरुवा गरिएको सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा निवेदक कार्यरत रहेको तह ८ को कुनै पद नै रहेको छैन । प्रत्यर्थीहरूको उपरोक्त पत्र र काम कारवाहीले निवेदकको उल्लिखित हकको अतिरिक्त नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १२(३)(च) १३, १८, १९ तथा विनियमावलीको विनियम ५०, ५९(क), (ख) र ६३ समेतद्वारा प्रदत्त हक आघातित भएको हुँदा निवेदकलाई कामकाज गर्न खटाइएको भनिएको र प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई निवेदक कार्यरत रहेको शाखा कार्यालय सुर्खेतमा सरुवा गरिएको भनी दिइएको २०७०/०२/१४ का पत्रहरू लगायत सो सम्बन्धमा प्रत्यर्थीहरूबाट भए गरिएका टिप्पणी, आदेश, निर्णय पत्र पत्राचार लगायतका सम्पूर्ण काम कारवाहीहरू उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी निवेदकलाई पदाधिकार रहेको शाखा कार्यालय सुर्खेतको पदमा कार्य गर्न दिनु दिलाउनु भन्ने परमादेशको आदेश लगायत

अन्य जो चाहिने उपयुक्त आज्ञा आदेश वा पूर्जि जारी गरी पाउँ । साथै निवेदन पत्रको अन्तिम किनारा नभएसम्म विवादित पत्रहरूको कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु, निवेदकलाई साविकमा कार्य गरी आएको सुर्खेत शाखाको शाखा प्रमुखको रूपमा यथावत कार्य गर्न दिनु दिलाउनु भन्ने अन्तरिम आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन पत्र ।

यसमा के कसो भएको हो, निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुन नपर्ने हो, आदेश जारी गर्नु नपर्ने भए आधार कारण सहित यो आदेश प्राप्त भएको मितिले बाटाका म्याद बाहेक १५ दिनभित्र विपक्षीहरू आफैं वा आफ्नो प्रतिनिधि वा कानून व्यवसायी मार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी यो आदेश र रिट निवेदनको एक प्रति नक्कल साथै राखी विपक्षीहरूलाई सूचना पठाई म्याद भित्र लिखित जवाफ आएपछि वा अवधि नाघेपछि नियम बमोजिम पेश गर्नु । साथै निवेदकले अन्तरिम आदेश समेत माग गरेकोले सो सम्बन्धमा विचार गर्दा रिट निवेदकलाई नेपाल खाद्य संस्थानको कार्यालय संचालन तथा कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली २०६४ को विनियम ५९ मा उल्लेख भए अनुसार तह आठ देखि तह एघारसम्मको कर्मचारीहरूलाई सरुवा गर्नु पूर्व सञ्चालक समितिको स्वीकृति लिनु पर्ने भन्ने देखिन्छ । निवेदकलाई दिएको मिति २०७०/०२/१४ को पत्रमा सरुवा भनी उल्लेख नगरेपनि नगदी जिन्सी तथा अन्य कागजातहरू सरुवा भएर आउने शाखा प्रमुखलाई बरबुझारथ गर्नु भनी उल्लेख गरेको देखिएकोले विनियमावलीले तोकेको सरुवा पदस्थापनाको अवधी समेतलाई दृष्टिगत गर्दा सुविधा र सन्तुलन निवेदकको पक्षमा विद्यमान रहेकोले यो रिट निवेदनको अन्तिम टुङ्गो नलागेसम्म मिति २०७०/०२/१४ को पत्र कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भनी सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०४९ को नियम ४१(१) बमोजिम विपक्षीको नाममा अन्तरिम आदेश जारी गरि दिएको छ भन्ने यस अदालतको मिति २०७०/०२/३१ को आदेश ।

मलाई शाखा कार्यालय सुर्खेतको शाखा प्रमुख पदमा सरुवा गरिएको हुँदा आफूलाई खटाइएको स्थानमा गई हाजिर भै जिम्मेवारी बहन गर्दै आएको छु । संस्थानको महाप्रबन्धकलाई विनियमावलीको विनियम १४(ज)(झ)(ञ), ५९, ६४ समेतले आफ्ना मातहतका कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसार काममा खटाउन सक्ने, संस्थाको

प्रशासकीय प्रमुखको हैसियतले संस्थानको हितलाई सर्वोपरी राखी कार्य गर्नु गराउनु पर्ने अधिकार एवं दायित्व प्रदान गरेको छ । निवेदक उपर कुनै बदनियत राखी खाद्य संस्थानको प्रधान कार्यालय सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा रही कामकाज गर्ने गरी खटाइएको होइन । निज निवेदकले नेपाल खाद्य संस्थान सुर्खेत कार्यालयको प्रमुखको हैसियतमा काम काज गर्दा दुर्गम जिल्ला मुगुमा रहेका गरिब नागरिकको लागि चामल पठाउँदा ३० के.जी.चामलको तौल रहेको बोराबाट प्रति बोरा १ के.जी. चामल निकाली २९ के.जी.चामल पठाई भ्रष्टाचार गरेको हुँदा प्रमुख जिल्ला अधिकारी (मुगु) ले दिएको प्रतिवेदनका आधारमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले आवश्यक अनुसन्धान गरी निजलाई आवश्यक कार्यवाही (व्यवस्थापकीय कार्य) गर्नु भनी २०७०/०२/०९ मा च.नं. १९७४ को पत्रबाट नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयलाई लेखी पठाएको हुँदा निवेदकलाई सुर्खेतको कार्यालय प्रमुखबाट हटाई अख्तियारको पत्र निर्देशन बमोजिम आवश्यक कारवाहीमा सहजता होस् भनि खाद्य संस्थान केन्द्रीय कार्यालयमा कामकाज गर्ने गरी खटाइएको मात्र हो । निवेदकले आफ्नो पदीय दुरुपयोग गरी उपभोक्तालाई हानी पुऱ्याउन कम तौलको चामल पठाई भ्रष्टाचार गरेको विषयमा छानविन गरी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट आवश्यक कार्यवाही गर्नको लागि मिति २०७०/०२/०९ मा लेखी पठाए अनुसार नै निजलाई मिति २०७०/०२/१४ को पत्रबाट संस्थाको प्रधान कार्यालय, सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा रही कामकाज गर्ने गरी खटाइएको र निज कार्य गर्दै आएको खाद्य संस्थान सुर्खेतको शाखा प्रमुख पदमा मेरो दक्षता, इमान्दारीता र लगनसिलतालाई मध्यनजर राख्दै सरुवा गरी जिम्मेवारी दिएको कार्य प्रचलित नेपाल कानून अनुरूप नै रहेको हुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको विपक्षी भेषनाथ न्यौपानेको लिखित जवाफ ।

विपक्षी संस्थानको कर्मचारी भएको तथा निजलाई संस्थान सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिम निवेदक संस्थानको शाखा कार्यालयको प्रमुखको रूपमा कार्यरत भईरहँदा निजले शाखा कार्यालय मुगुमा २०० क्विण्टल चामल पठाउँदा निजले पठाएको चामलको कुल परिमाणमा करिब ६ क्विण्टल ६० के.जी.कम पाईएको भनि जिल्ला प्रशासन कार्यालय मुगुबाट प.सं. ०६९/७०, च.नं. २५२ को पत्र मार्फत् संस्थान प्रधान कार्यालयलाई लेखि

आएको थियो । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट मिति २०७०/०२/०९ गते प.सं. ४ अनु. १५-२१।०६९।०७०, च.नं. १९९४ को पत्र मार्फत कम चामल पठाउने कार्यबाट उपभोक्ता मारमा परेको हुनाले सो कार्य गर्ने संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतका प्रमुखलाई सोही स्थानमा राखी रहन मनासिव नभएकाले आवश्यक व्यवस्थापकिय कार्य गर्न लेखि आएको हुँदा निजलाई संस्थान प्रधान कार्यालय, सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा खटाएको हो । संस्थानले विपक्षीलाई संस्थान सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा खटाउने भनि गरेको निर्णय र सो निर्णयको आधारमा विपक्षीलाई दिइएको मिति २०७०/०२/१४ गतेको पत्र कानूनसम्मत छ । विपक्षीलाई संस्थानले सुरुवा गरेको नभई केवल अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पत्र कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा संस्थानको सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा खटाएको हो र सो कार्य संस्थानको विनियम अनुरूप नै भएको देखिन्छ । यसरी संस्थानको विनियम बमोजिम नै महाप्रबन्धकबाट एक कार्यालयबाट अर्को कार्यालयमा खटाउने कार्यलाई गैरकानूनी भएको भनी प्रस्तुत रिट निवेदन दायर गरिएको हुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालय भद्रकाली प्लाजा, ऐ.को संचालक समिति तथा महाप्रबन्धकको तर्फबाट प्रस्तुत भएको संयुक्त लिखित जवाफ ।

यस शाखा कार्यालय सुर्खेतको प्रबन्धकलाई संस्थानका महाप्रबन्धकले मिति २०७०/०२/१४ को पत्रबाट ने.खा.सं. सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा खटाईएको र निजको स्थानमा संस्थान आ.ले.प. तथा निरिक्षण विभागमा कार्यरत भेषनाथ न्यौपानेलाई सुरुवा गर्ने गराउने कार्यमा यस शाखाको कुनै संलग्नता हुने होइन । नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयको पत्रानुसार हाल यस आ.व.मा सुर्खेत शाखाको लागि स्वीकृत दरबन्दी अनुसार शाखा कार्यालय प्रमुख अर्थात शाखा प्रबन्धक आठ तहको कर्मचारी रहने व्यवस्था रहेको छ । सो बाहेक अन्य विषय र प्रकृयाका बारेमा खाद्य संस्थानको मौजुदा विनियमावली, २०६४ (संसोधन सहित) संस्थानको संचालक समितिको नीति/निर्णय/निर्देशन र प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुने हुँदा शाखा प्रबन्धकको सुरुवा लगायतका कार्यमा यस शाखाको संलग्नता नहुने हुँदा यस शाखालाई विपक्षी बनाई दायर प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज

गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको नेपाल खाद्य संस्थान सुर्खेतको तर्फबाट प्रस्तुत भएको लिखित जवाफ ।

नियम बमोजिम पेश भएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदकको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री कृष्ण थापाले नेपाल खाद्य संस्थान (कार्यालय सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा) विनियमावली, २०६४ को विनियम ५९(ख) मा कर्मचारी सरुवा गर्दा एक स्थानमा २ वर्ष बसि सकेका कर्मचारीलाई सरुवा गरिने भन्ने प्रावधान रहेको छ । मिति २०६८/११/०४ को निर्णय बमोजिम नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतको शाखा प्रबन्धक पदमा खटाइएको मेरो पक्षलाई सरुवाको अवधि नै नपुगि नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयमा कामकाज गर्न खटाउन मिल्दैन । निवेदकलाई अनाधिकार रुपमा काजमा खटाइएको कार्य त्रुटीपूर्ण छ । अधिकार नै नभएका महाप्रबन्धकले मनोमानी रुपबाट निवेदकलाई काजमा खटाई निवेदकको स्थानमा प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई सरुवा गर्ने गरि गरिएका निर्णय, पत्राचार तथा काम कारवाहीहरू त्रुटीपूर्ण हुँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुनु पर्दछ भन्ने समेत बहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।

प्रत्यर्थी तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री कल्याण पोखरेलले निवेदकलाई खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालय सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा काम काज गर्ने गरी खटाउने कार्यमा कुनै बदनियत रहेको छैन । निवेदकले नेपाल खाद्य संस्थान सुर्खेतको कार्यालय प्रमुख भै काम गर्ने क्रममा मुगु जिल्लामा २०० क्विन्टल चामल पठाएकोमा ६ क्विन्टल ६० के.जी. चामल कम पाइएको भनी जिल्ला प्रशासन कार्यालय मुगुबाट पत्राचार भएको र यसै सन्दर्भमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट भएको पत्राचारको आधारमा निवेदकलाई काजमा खटाइएको हो । निवेदकलाई अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पत्र कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा संस्थानको सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा खटाएको र सो कार्य संस्थानको विनियम अनुरूप नै भएको हुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत प्रस्तुत गर्नु भएको बहस सुनियो ।

प्रस्तुत भएको उपरोक्तानुसारको बहस जिकिर समेत सुनि मिसिल अध्ययन गरी हेर्दा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुने हो होइन भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा म मिति २०६८/११/०४ को निर्णय बमोजिम नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतको तह ८ को शाखा प्रबन्धक पदमा जिम्मेवारी तोकिएको हुँदा सोही कार्यालयमा कार्यरत रहेको थिएँ । यसै क्रममा मिति २०७०/०२/१४ को पत्रबाट मलाई नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयमा कामकाज गर्न खटाई सोही मितिका पत्रबाट प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई म कार्यरत रहेको सुर्खेत शाखाको शाखा प्रमुखको पदमा सरुवा गरिएको छ । नेपाल खाद्य संस्थान कार्यालय सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६४ को विनियम ५९(क) मा तह ८ देखि ११ सम्मका कर्मचारीहरूलाई सरुवा गर्नु पूर्व समितिको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने भन्ने किटानी व्यवस्था रहेकोमा सो व्यवस्थाको विपरित हुने गरी समितिको स्वीकृति नै नलिई महाप्रबन्धकले आफूखुशी कामकाज गर्न खटाउने र सरुवा गर्ने कार्य गरिएको छ । विनियमावलीको विनियम ५९(ख) मा कर्मचारी सरुवा गर्दा सामान्यतया एक स्थानमा दुई वर्ष व्यतित भएका कर्मचारीलाई सरुवा गर्ने भन्ने व्यवस्था रहेकोमा विनियमले किटान गरेको अवधि २ वर्ष व्यतित हुनु अगावै सरुवा गरिएको हुँदा मलाई कामकाज गर्न खटाइएको भनिएको र प्रत्यर्थी भेषनाथ न्यौपानेलाई निवेदक कार्यरत रहेको शाखामा सरुवा गरिएको भनी दिइएका २०७०/०२/१४ का पत्र लगायतका काम कारवाहीहरू उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी निवेदकलाई पदाधिकार रहेको शाखा कार्यालय सुर्खेतको पदमा कार्य गर्न दिनु दिलाउनु भन्ने पदमादेश जारी गरी पाउँ भन्ने मुख्य निवेदन दावी रहेकोमा निवेदकले नेपाल खाद्य संस्थान सुर्खेतको कार्यालय प्रमुखको हैसियतमा कामकाज गर्दा दुर्गम जिल्ला मुगुमा चामल पठाउँदा ३० के.जी. चामलको तौल रहेको बोराबाट प्रति बोरा १ के.जी. चामल निकाली २९ के.जी. चामल पठाई भ्रष्टाचार गरेको हुँदा मुगु जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीले दिएको प्रतिवेदनका

आधारमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले आवश्यक अनुसन्धान गरी निजलाई आवश्यक कार्यवाही (व्यवस्थापकिय कार्य) गर्नु भनी नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयलाई लेखि पठाएको हुँदा निवेदकलाई आवश्यक कारवाहीमा सहजता होस् भनी खाद्य संस्थान केन्द्रीय कार्यालयमा कामकाज गर्ने गरी खटाइएको हो भन्ने लिखित जवाफ रहेको पाइन्छ ।

नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालय मानव संसाधन विभागको प.सं.मा.सं.बि. ०६८/६९/४७६ मिति २०६८/११/१४ को सुरुवा पत्रको मिसिल संलग्न छायाँप्रति हेर्दा नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालय काठमाण्डौको सहायक विभागिय प्रबन्धक पदबाट संस्थानको शाखा कार्यालय सुर्खेतको शाखा प्रबन्धक पदमा सुरुवा गरिएको भन्ने देखिन्छ । निवेदकलाई मिति २०६८/११/१७ देखि लागु हुने गरी नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयबाट शाखा कार्यालय सुर्खेतको लागि रमाना गरिएको भन्ने मिसिल संलग्न च.नं. ४८४ मिति २०६८/११/१६ को रमाना पत्रको छायाँप्रतिबाट देखिन्छ । उपरोक्त रमाना पत्रबाट निवेदक मिति २०६८/११/१७ देखि नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतमा कार्यरत रहेको भन्ने देखिन आयो । नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयको मिति २०७०/०२/१४ को पत्रको मिसिल संलग्न छायाँ प्रति हेर्दा निवेदकलाई नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयको सम्पत्ति व्यवस्थापन महाशाखामा रही कामकाज गर्ने गरी खटाइएको भन्ने देखिन्छ ।

संस्थानको महाप्रबन्धकलाई विनियमावलीको विनियम १४(ज)(झ(ज), ५९ र ६४ समेतले आफ्ना मातहतका कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसार काममा खटाउन सक्ने र संस्थाको प्रशासकीय प्रमुखको हैसियतले संस्थानको हितलाई सर्वोपरी राखी कार्य गर्नु गराउनु पर्ने अधिकार एवम् दायित्व प्रदान गरेको भन्ने लिखित जवाफ व्यहोरामा उल्लेख भएको पाइन्छ । अब, निवेदकको सुरुवा सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था सम्बन्धमा हेर्दा नेपाल खाद्य संस्थान (कार्यालय सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी) विनियमावली, २०६४ को विनियम ५९(क) मा “संस्थानको कर्मचारीलाई संस्थानको एक कार्यालबाट अर्को कार्यालयमा वा एक

स्थानबाट अर्को स्थानमा कार्यकारी प्रमुखले सुरुवा गर्न सक्नेछ तर तह आठ देखि तह एघार सम्मको कर्मचारीहरूलाई सुरुवा गर्नु पूर्व समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ” भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ । साथै सोही विनियमावलीको विनियम ५९(ख) मा “कर्मचारी सुरुवा गर्दा सामान्यतया एक स्थानमा दुई वर्ष व्यतित गरेका कर्मचारीलाई सुरुवा गरिने छ । संस्थानको आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी भौगोलिक अवस्थितिको आधारमा दुर्गम तथा सुगम स्थानहरूमा पालैपालो सुरुवा गरिनेछ” भन्ने प्रावधान रहेको पाइन्छ ।

आफूलाई मिति २०६८/११/१४ को पत्रबाट नेपाल खाद्य संस्थान सुर्खेत शाखामा सुरुवा गरिएको तथ्यलाई निवेदकले निवेदन व्यहोरामा स्वीकार गरेको पाइन्छ भने निवेदकले निवेदन साथ पेश गरेको सुरुवा पत्रको मिसिल संलग्न छायाँप्रतिबाट उक्त व्यहोरा पुष्टी भएको अवस्था छ । साथै निवेदकको रमाना पत्र हेर्दा निजलाई मिति २०६८/११/१७ देखि लागु हुने गरी नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयबाट सोही संस्थानको शाखा कार्यालय सुर्खेतको लागि रमाना गरिएको भन्ने देखिन्छ । मिति २०६८/११/१७ देखि नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय सुर्खेतको शाखा प्रबन्धक पदमा कार्यरत रहेका यी निवेदकको नेपाल खाद्य संस्थान (कार्यालय सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी) विनियमावली, २०६४ को विनियम ५९(ख) ले किटान गरेको २ वर्षको अवधि मिति २०७०/११/१६ मा नै समाप्त भै सकेको भन्ने देखियो । निवेदक मिति २०७०/११/१६ सम्म मात्र माग गरिएको कार्यालयमा बस्न पाउनेमा सोको अवधि व्यतित भएको देखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य देखिएन ।

अतः माथी विवेचना गरिएका आधार र कारणहरूबाट रिट निवेदनको औचित्य नदेखिएको हुँदा निवेदन माग बमोजिम आदेश जारी गर्नु परेन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । रिट निवेदन नै खारेज भएको हुँदा यस अदालतबाट मिति २०७०/०२/३१ मा जारी भएको अन्तरिम आदेश स्वतः निष्कृत हुन्छ । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज भएको जानकारी मातहत कार्यालय समेतलाई दिनु भनी यो

आदेशको जानकारी नेपाल खाद्य संस्थान प्रधान कार्यालयलाई दिनु । प्रस्तुत रिट निवेदनको दायरी लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- कृष्ण प्रसाद पौडेल

कम्प्युटर टाइप गर्ने :- रुपा महर्जन

इति सम्बत् २०७१ साल माघ २५ गते रोज ०१ शुभम्.....

